

פרק י'

בעקבות עדות אחת

רומקובסקי "מלך גיטו לודז'".

לא הי' המנהיג הציוני היחיד. שבקש להגשים את חזון מדינת היהודים תחת שלטונו הבלעדי. ב' מסגרת הקפקאית המעוותת של מחנה רכז למועמדי הכבשנים. מחוץ וגלמבי' בפולין המערבית סופח ע"י הגרמנים לרייך. הערים בנדין, סוסנוביץ, קשנוב, אלקוש ועשרות קהילות מפוארות נוספות היו כלולות בשטח וגלמבי'. בהתאם לשיטת ההשמדה המתוכננת. היו ראשית מעשיהם של הנאצים ל- הקים אף בגלמבי' את "מועצות הזקנים" וכמו בכל מקום מינו גם כאן עסקנים ציונים בראש המועצות והם מצאו בהם מה שקורו משרתים נאמנים וצייתנים. שהורו ליכנס שולל את המוני בית ישראל מתוך תאוות בצע ושלטון. ושמשו שושבינין להשמדתם.

מוניק (מוניה) מרין אחד מה פעילים הציוניים בקהילת סוסנוביץ נסמך ע"י הנאצים כמושל בכיפה על כל "מועצות הזקנים" במחנה וגלמבי' והוא מינה את ראשי ה' מועצות בכל קהילה וקהילה. כמובן שדאג לבחור לכהונות מבישות אלו את חבריו לדעה. מתוך המחנה ה' ציוני בלבד.

המזימה השטנית של הנאצים הועידה כי גורלם הפרטי של ה' יהודים לחיים או למוות. ימסרו רוקא להכרעתם של "מועצות הזקנים". הנאצים קבעו מדי פעם בפעם את המכסות הכלליות למחנות עבודה ולהשמדה ולעומת זאת הסלקציה הברירה האינדיבידואלית הופקדה בידי מועצות הזקנים וה' בצוע של החטיפות והמאסרים בידי המשטרה היהודית. בשיטה מתוחכמת זו השיגו הנאצים יעילות בדרכי ההשמדה ההמונית והרעלת האוירה בגיטו. תוך נון מוסרי והשחתת המידות. מוניק מרין כמו כל שאר ראשי המועצות. חפשו לעצמם גבוי

42

והסוואה למעלליהם הנפשעים. לשם כך בקשו לשתף את הרבנים ופרנסי הצבור החרדי בעבודתם. הם נתקלו בכל מקום בסרוב מוחלט ונמרץ. מנהיגי יהדות התורה וותרו מראש על הצלת עצמם וכל טובת הנאה פרטית וגם צבורית. שיכלו להפיק משתוף פעולה עם המועצות. ובכל רחבי פולין לא נמצא יהודי שומר מצוות שידי נגעלו מדם אחים. ר' יוסף קאנל מיוצאי בנדין, שבגיל צעיר עבר את כל שלבי השואה מספר כעד רא' ושמיעה על מה שהתרחש ב' מחוץ וגלמבי'.

"כאשר התלהטו הרוחות במחנה ההשמדה בויוכחים בין אסירים שר' מרי תורה וחלוניים. הציג קאנל שאלה נוקבת שסתמה מיד את כל טענות החלוניים: תגידו במטותא. מי שלח אתכם להשמדה יהודים דתיים או חבריכם העסקנים מה' מחנה החלוניים?..."

הרמב"ם בהלכות יסודי התורה פוסק להלכה: "אם אמרו להם עובדי די כוכבים תנו לנו אחד מכם ר' נהרגנו ואם לא — נהרגו כולכם. יהרגו כולם ואל ימסרו להם נפש אחת מישראל". רבני בנדין שמוניק מרין הזמינם להשתתף בדיון על הנושא מי הם היהודים אותם ימסרו בידי הגרמנים לעבודת כפי'. צטטו לפניו את ההלכה הנ"ל מהרמב"ם ואסרו את עריכת הסלקציה מחמת ודאי דיני נפשות. שיש במסירת יהודים בידי גויים. כל הפצרותיו של מרין וחביריו היו לשוא. ה' רבנים לא זזו מעמדתם. כל אימת שהגרמנים תבעו מכסה של שלשת או ארבעת אלפים יהודים לעבודת כפי'. ערכו "מועצות הזקנים" את רשימת השמות. כקרבות ראשונים בחרו בעניי העיר או בפליטים מקהילות אחרות. כדי לשכך את ההתמרמרות שקמה בעיר. בקש מרין מהגרמנים. כפי שסופר. ש' ימחישו ליהודים כיצד תבוצע ה' סלקציה שלא באמצעות מועצת ה'

זקנים. הנאצים נענו להפצרותיו ר' באחד הימים הקיפו בלוק של שלשה בתים והוציאו את כל די' ריהם לעבודת הכפי'. ללא התחש' בות בגיל ומצב בריאות.

בער"ח אלול תש"ב התחיל ב' וגלמבי' מבצע המשלוחים להשמ' דה. מרין הרגיע את היהודים שלא יאונה להם כל רע וכעבור תקופה קצרה יחזרו לבתיהם ואין אלה

אלא גיוסים לעבודה. אחד מנכבדי

בנדין ר' בונים מצאצאי רבי שמחה

בונים מפשיסחה — בן אחר בן.

יהודי חסיד ות"ת. עסקן אגודאי

הועיק את יהודי

העיר וגילה להם. כי הם צפויים

להשרף בכבשנים ועליהם להמלט

על נפשם ולא להופיע למשלוחים.

כאשר יקראו ע"י מועצת הזקנים.

ר' בונים ידע כי מרין יתנעם בו

כצורה אכזרית ביותר. בפרט ש'

סרב לו כבר בשנים קודמות לשתף

אתו פעולה במסגרת מועצת הזק'

נים. ואכן לא בוששה נקמתו של

מרין לבוא הוא הלשין לפני ה'

גיסטפו כי בניו של ר' בונים מש'

תייכים למחתרת המורדים. ועד

מהרה נאסרו ונשלחו לאושביץ.

כעבור תקופה קצרה נאסר גם ר'

בונים ואשתו ונשלחו לאושביץ.

הוא התכוון לקדש את השם בחגרו

את האבנט. ולאשתו פנה בבקשה

שתשמור על שלוותה. למען מנוע

צער מהבנות שנותרו.

כמו בכל מקום גם בבנדין הובלט

השוני היסודי בין שומרי תורה ל'

בין ראשי הציונים ו"משכילי" ה'

עיר. כמעט כל קציני הקאפוס היו

אקדמאים. בעלי תארים. שהתנהגו

כחיות טרף ולעיתים עלו באכזריות

תם על הגרמנים. באותה עת ועונה

הרבו יהודים שומרי מצוות במעשי

חסד ועזרה הדדית. כאשר נאסרו

אחיותיו של מוסר העדות ר' יוסף

קאנל. סרב אביו לפנות אל מועצת

הזקנים בבקשה לשחרורן. מתוך

שני נמוקים שיש בהם להרעיד את

הלב. ראשית. שאסור להסתכל ב'